

nije. Snimanje su izvodili dr. Vinko Žganec, povjerenik Etnografskoga Muzeja, koji je udesio i plan snimanja, te dr. Milovan Gavazzi, čuvar istoga muzeja, koji je snimkama rukovodio. U razmjerno kratku vremenu fonografirani su obilat materijal, što se ima u prvom redu zahvaliti razumijevanju svrhe takova snimanja u pojedinaca vrsnih pjevača i u naroda uopće, kamo su god spomenuti izaslanici došli, a jednako i su-sretljivosti svih faktora, koji su svi spremno omogućivali rad i uvećali tim uspjeh.

Fonografirano je do 120 melodija (s jednom recitativnom naricaljkom i dva odlonka govora sa svadbe — »s pričavanja«). Uporedo su bilježani koliko je bilo potrebno tekstovi i fotografirani važniji pjevači (na otisnutoj je slici snimljen kod aparata međjumurski pjevač starac Valent Novak iz Podturna). Na taj način, što je građa fonografirana uporedo s izdanjem I. knjige »Zbornika jugoslavenskih pučkih pjevača« sa Žgančevim međjumurskim melodijama, ona je organička dopuna »Zborniku« i usko se uza nj veže. Dijelom su to napjevi objelodanjeni u toj I. knjizi, a dijelom još nezabilježeni ili neobjelodanjeni. Sva će ta građa biti nakon preradbe (u Phonogramm-Archivu u Beču) pohranjena u spomenutom odsjeku Etnografskoga muzeja u Zagrebu, namijenjena studiju pučke muzike. Tomu će studiju moći upravo ovaj naš materijal znatno prinijeti zbog svojih osobina, naročito gdje se ovako fonografski konserviranu materijalu u muzikologa pridaje sve veća važnost, koju uza sve nedostatke fonograma ističe upravo danas muzikolog dr. Robert Lach (u svom novom temeljnom djelu »Die vergleichende Musikwissenschaft, ihre Me-

thoden und Probleme«, Wien 1924.) i utvrđuje, kako je to »postalo nenaknadivo vrijedno pomagalo za komparativnoga istraživača muzike, bez kojega se naprosto ne bi dali zamisliti rezultati komparativne nauke o muzici za posljednja dva decenija«.

* Dr. Ivan Krajač piše u br. 1239. »Hrvata« o zapaženom jednom »razaranju narodnih spomeništa:

Razaranje narodnih spomeništa. Nad Jezerom Kozjak na Plitvičkim Jezerima nasuprot Hotelu nalazi se uzvisina zvana Gradina. Ona krije na sebi temelje starog grada od tesanog žutog jezerskog kamena (sadra) a prema hrptu Bilo zvanom nad Glibovitom Dragom vide se i danas zidovi četverouglastne kule sa ostalom svoda u jednom uglu. Ova dragocjena uspomena nar. prošlosti na ponajljepšem mjestu domovine, kako se je sačuvala kroz tisućljeća, u pogibelji je da potpuno nestane. Nad Glibovitom Dragom pod ostacima kule otkopavani su u dužini od kojih 15 m temelji vanjskog zida te je vadjan tesani kamen i raznašan. Isto tako pod kulom prema hrptu Bilo t. j. prema okretu ceste. Par kamena tesanca stoji pripravnno nad okretom ceste da budu odvezeni. Ako se tako prosljedi nestat će zadnji tragovi ove historijske uspomena. Uvjerivši se o tom na vlastite oči molim nadležne oblasti, upravne i šumarske, napose kr. drž. šumski erar da shodnim mjerama najenergičnije stane na put daljnjem raskapanju gradine i odvažanju kamena tesanca iz njenih temelja po okolnom žiteljstvu. Istovremeno imale bi se za budućnost osigurati uspješne mjere da se to više ne ponavlja u interesu kulturnog reda, poštovanja prošlosti i ljepote kraja.

PRIVATNI PROMICATELJI ETNOGRAFSKOGA MUZEJA U ZAGREBU

Jula Knežević, Velika (kot. Požega): preslica; vretenka (polica za vretena); luburac (drvena soljenka); mosur i čunak sa srdašcem i cijevlju; čutura.

Ana Cesarik, Velika (kot. Požega): pocolica stara oko 50 godina, navezna vunicom.

Jula Bošnjaković, Velika (kot. Požega): pocolica stara oko 70 godina navezna vunicom, sprijeda sa »zlatnjakom«; 2 vretena.

Josip Franc, Sikirevci: par opanaka iz Sikirevaca.

Dragan Kostanjski, brijač. obrtnik, muzej. povjerenik, Zagreb: 5 pocolica sa

tkanim ukrasom, iz Sunjske Grede (opć. Sunja, kot. Petrinja).

Eugen Kornfeld, kateheta, Zagreb: »betlehem« ili »zvijezda sv. triju Kralja« iz Nedelišća u Medimurju.

Boško Strika, upravnik pošte, muz. povjerenik, Zagreb: kečija iz Srbije; rog za barut iz Like; kubura iz 18. st. okovana aplikama od mjedi.

Leander Brozović, asistent vis. šk. za veterinu, muz. povjerenik, Zagreb: 1 slika na staklu iz okolice Osijeka.

Dr. Josip Matasović, univ. doc., Skoplje: 5 razglednica s etnografskim motivima iz južne Srbije.

Kristina Kaman, učiteljica u Biskupcu kraj Varaždina: dio oltarskog pokrivača (iz Biskupečke crkve).

Dr. Živko Bolf, Delnice: 4 ljudske figure iz čvorastog drva. (Kupjak, kot. Delnice).

Irena Jambrišak, učiteljica ručnog rada, Zagreb: uzornik različitog bosanskog veziva.

Ivan Trausmiller, Zagreb: zvijezda za »koledovanje«; model krušne peći iz Čabra; seljačka soba iz Čabra (igračka).

Antun Ivanšić, Gradište: rog za barut; bič s »obaljanin« držaljem; nož s »obaljanin« držaljem; rog (pastirska čaša); stari pojas za fišeke; tikvica.

Marija Gluhak, Međurača (opć. Rača, kot. Bjelovar, po g. J. Crneku, Zagreb): pocalica (»špice«), čipke za ukras zatiljka.

Dinka Gršković, Vrbnik (posredstvom gđice T. Paulić): narodno božićno pecivo »žena s djetetom« i »muž s klobukom i vrnjicom«. (Posredstvom gđe. Tereze Paulić).

Srećko Sabljak, akad. slikar, Lepoglava: gajde (Sv. Nikola, okol. Štipa).

Mirka pl. Šošćarić, učiteljica u m. Zagreb: »lucen za jalvu« — sprava za pletenje kapica prastarom tehnikom (Trg kraj Ozlja).

Maksimiljan Vanka, slikar, muzej. povjerenik, Zagreb: smola kao lijek za rane, u tobolcu od kore drveta. (Selo Skakavac).

Marija Lucić, učiteljica, Semeljci: šarani štap s godinom 1832., (navodno iz biskupskog dvora u Đakovu); 10 komada veziva iz Semeljaca.

Marijan Paradiković, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): rezbarena drvena doza s jugoslav. grbom.

Josipa Paradiković, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): 1 stara pregača od dom. vune protkana sromom.

Marijan Lazić, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): rezbarena drvena doza; raspinjač drven.

Marta Lovrić, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): dvije stare koluturice za tkalački stan i stari čunak.

Barica Lovrić, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): 1 vršnik (pekva); 1 išarana tikvica.

Ivan Andraković, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): dvije šarane tikvice, jedna od njih obaljana olovom oko grla.

Pavka Čović, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): 1 pregača tkana od dom. vune.

Petar Vuksanović, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): šarana tikvica.

Jelka i Luka Lovrić, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): 1 šarana tikvica; vezivo bijelo (rasplit) sa košulje; »koršović«.

Josip Đunderović, Semeljci (posredstvom P. Vujnovića, muz. povj.): 1 vršnik i 1 tkanica.

Petar Vujnović, kemičar, muz. povjerenik, Zagreb: 2 uskrсна šarena jaja iz Semeljaca.

Ervin Albrecht, drog. Pharm., Zagreb: 3 uskrсна jaja iz južne Galicije.

Juraj Jelenić, pošt. činovnik, Zagreb: 1 uskršno šareno jaje iz Sarajeva.

Ženka Frangeš, supruga profesora, Zagreb: pletena bječva iz sarajevskog polja.

Antun Ivanšić, seljak, Gradište (Cerna): starinski vitlić za namatanje prede.

Zlata Kovačević-Lopašić, predsjednica Petrinjske udruge, Zagreb: 1 svezak izdanja »Moravské ornamenty« (Olomouc).

Petar Vujnović, kemičar, Zagreb: zamotak pečatnođa voska.

Irena Jambrišak, učit. struč. škole, Zagreb: »Ornements remarquables de l'exposition hongroise industrielle en 1881«.

Božo Račić, upravitelj udruge za kućnu industriju, Ljubljana: 2 fotografije ukrašenih svetačnih kolača iz Šent Vida.

Srpska kr. akademija, Beograd: 9 knjiga edicije »Srpski etnografski zbornik«.

Dr. Josip Matasović, docent, Skoplje: 5 razglednica s etnografskim motivima iz Makedonije.

Ali Numan, hodža, Skoplje: komad svrži na jednom kraju poput kista raščihane (u muslimana umjesto četke za zube).

»NARODNA STARINA« sv. 7. III. knjiga.

U ZAGREBU, 25. XI. 1924.

VLASNIK, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Dr. JOSIP MATASOVIĆ.

TISAK »TIPOGRAFIJA« D. D., ZAGREB.